

สรุปสาระสำคัญจากรายการ Ambassador Talks ครั้งที่ 5 เรื่อง “From Putin to Medvedev : Russia in transition?”

ด้วย SIFA ได้ดำเนินการตามมติคณะกรรมการบริหาร (Steering Committee) จัดรายการ Ambassador Talks ครั้งที่ 5 เรื่อง “From Putin to Medvedev: Russia in transition?” โดย H.E. Mr. Yevgeny Vladimirovich Afanasiev เอกอัครราชทูตสหพันธรัฐรัสเซีย ประจำประเทศไทย เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2551 เวลา 14.00 -16.00 น. ณ ห้องนราธิป กระทรวงการต่างประเทศ ถนนศรีอยุธยา

สรุปสาระสำคัญมีดังนี้

1. ผู้เข้าร่วมรายการบรรยายพิเศษประกอบด้วย ออท.ประเทศต่างๆ (ซีลี ตุรกี ยูเครน ปากีสถาน และกรีซ) ผู้แทนจากสห.ประเทศต่างๆ นักการทูต ข้าราชการ นักวิชาการ ภาคเอกชน และนักศึกษา รวมประมาณ 80 คน

2. รองผู้อำนวยการ SIFA เป็นผู้กล่าวเปิดรายการ (ผู้อำนวยการ SIFA ติดภารกิจอื่น) และแนะนำออท.สหพันธรัฐรัสเซีย ผู้บรรยายพิเศษ ซึ่งวัตถุประสงค์ของรายการ Ambassador Talks คือ เพื่อเปิดเวทีให้เอกอัครราชทูตของประเทศต่างๆ ประจำประเทศไทย หมุนเวียนกันเสนอมุมมองต่อประเด็นต่างๆ ซึ่งเป็นที่สนใจในโลกปัจจุบัน

3. สาระสำคัญจากคำบรรยายของออท.สหพันธรัฐรัสเซียในรายการ Ambassador Talks ครั้งที่ 5 เรื่อง “From Putin to Medvedev: Russia in Transition?” ดังกล่าว สรุปได้ ดังนี้

3.1 ภายหลังจากสิ้นสุดลงของสงครามเย็นด้วยชัยชนะของสหรัฐอเมริกา ส่งผลให้สหภาพโซเวียตแตกออกเป็น 15 รัฐอิสระ โดยมีสหพันธรัฐรัสเซียเป็นหนึ่งในประเทศดังกล่าว อย่างไรก็ตาม รัสเซียยังคงเป็นประเทศที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลก นอกจากนี้ รัสเซียยังมีอัตราการเจริญเติบโตของ GDP สูงถึง 8.1% ซึ่งเรียกได้ว่าสูงมากสำหรับกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว

3.2 นายวลาดิเมียร์ ปูติน ได้รับการสนับสนุนจากพรรค United Russia จนกระทั่งได้รับเลือกเป็นประธานาธิบดีคนที่สองของรัสเซีย และดำรงตำแหน่งดังกล่าว จนกระทั่งครบสองสมัย ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด ซึ่งนำมาสู่จุดเปลี่ยนผ่านที่สำคัญ นั่นคือ การเลือกตั้งประธานาธิบดีเมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2551 ที่นายดิมิทรี เมียดเวเดียฟ ชนะการเลือกตั้ง ด้วยคะแนนเสียงกว่า 70.2% ในขณะที่อดีตประธานาธิบดีปูตินลดบทบาทของตนเองลงเป็นประธานพรรค United Russia

3.3 การขึ้นมาดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีของนายเมียดเวเดียฟ ในวันที่ 7 พฤษภาคม 2008 นี้ ได้มีการประกาศจุดมุ่งหมายหลักที่จะนำความเปลี่ยนแปลงมาสู่รัสเซีย คือ การสร้างสังคมที่เข้มแข็ง การพัฒนาสิทธิมนุษยชน การเพิ่มบทบาทของชนชั้นกลาง การสร้างความมั่นคงให้กับประเทศ การเปิดกว้างทางศาสนาและวัฒนธรรม แต่สิ่งสำคัญที่สุดก็คือ การพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้รัสเซียก้าวขึ้นมาเป็นประเทศที่มีระดับการพัฒนาสูงที่สุด

3.4 ช่วงทศวรรษที่ 90 (พ.ศ. 2533 – 2542) เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ โดยเปลี่ยนจากการที่รัฐควบคุมภาคเศรษฐกิจ มาเป็นตลาดเสรี รวมทั้งการริเริ่มเรื่องของการศึกษาและการรักษาพยาบาลที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเกิดขึ้นอย่างยากลำบาก เนื่องจากสภาพสังคมของรัสเซียในขณะนั้น ประกอบกับวิกฤตเศรษฐกิจที่ตกต่ำไปทั่วโลกในช่วงปี 2540 แต่ก็ไม่สามารถปฏิเสธได้ว่า แม้จะเป็นช่วงเวลาที่ยากลำบาก แต่อดีตประธานาธิบดีปูตินก็ประสบความสำเร็จในการสร้างผลสัมฤทธิ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ รวมถึงความสามารถในการแข่งขันกับต่างประเทศ โดยมีชนชั้นกลางเป็นปัจจัยผลักดันที่สำคัญ แต่ปัญหาหลักอย่างการเพิ่มขึ้นของประชากรและความยากจนยังคงมีอยู่ ซึ่งจะต้องเป็นหน้าที่ของประธานาธิบดีเมียดเวเดียฟในการแก้ปัญหาดังกล่าวต่อไป

3.5 จุดมุ่งหมายหลักของประธานาธิบดีเมียดเวเดียฟ คือ การสนับสนุนเรื่องสวัสดิการสังคม บริการทางการแพทย์ การศึกษา สาธารณูปโภคและที่อยู่อาศัย และการคุ้มครองกำเนิดประชากร โดยมุ่งความสนใจหลักไปที่ประเด็นทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งจะสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน เพื่อเพิ่มอัตราการแข่งขันในตลาดโลก โดยจะเน้นการลงทุนกับทรัพยากรมนุษย์ รวมถึงการพัฒนาธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME)

3.6 นโยบายด้านความมั่นคงทางพลังงาน ซึ่งมีการใช้ประเด็นดังกล่าวเป็นเครื่องมือทางการเมือง จะเห็นได้จากช่วงทศวรรษ 1960 ที่มีการผลิตน้ำมันและก๊าซส่งให้ยุโรป แม้กระทั่งช่วงสงครามเย็นก็ยังดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งเรียกได้ว่า เป็นพื้นฐานทางเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากอัตราการผลิตน้ำมันของรัสเซียสูงราว 500 ล้านตันต่อปี ซึ่งเป็นอันดับสองรองจากประเทศซาอุดีอาระเบีย ในปัจจุบันนี้มีการลงทุนในกิจการน้ำมันเพิ่มขึ้นอีก 25% และคาดว่าจะขยายการส่งออกน้ำมันมายังภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกด้วย โดยผ่านทางแหล่งขุดเจาะน้ำมันในไซบีเรีย ถึงแม้จะไม่ได้เป็นสมาชิกของกลุ่มโอเปค (OPEC) อย่างไรก็ตาม รัสเซียมีผู้สังเกตการณ์ประจำองค์การดังกล่าว

3.7 นโยบายต่างประเทศปัจจุบันได้รับการสานต่อจากสมัยนายปูติน โดย 5 แนวคิดหลัก ได้แก่ 1) การเคารพกฎหมาย โดยเฉพาะกฎหมายระหว่างประเทศ 2) การดำรงไว้ซึ่งสังคมที่มีหลายขั้วอำนาจ (Multipolar) เนื่องจากการมีขั้วอำนาจเดียว (Unipolar) ไม่มีเสถียรภาพ 3) การรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศอื่นๆ 4) การปกป้องชีวิต คุณภาพทรัพย์สิน และผลประโยชน์ของชาวรัสเซีย 5) การรักษาความสัมพันธ์กับประเทศที่เคยมีประวัติศาสตร์ร่วมกัน

3.8 ปัจจุบันรัสเซียได้ตระหนักถึงปัญหาในระดับโลกต่างๆ เช่น การก่อการร้าย การใช้อาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างสูง (Weapon of Mass Destruction) ความยากจน การขาดแคลนอาหาร ปัญหาการเปลี่ยนแปลงทางภูมิอากาศ (Climate Change) เป็นต้น อีกทั้งยังให้ความเคารพแก่องค์การสหประชาชาติ ซึ่งรัสเซียเป็นหนึ่งในชาติที่ก่อตั้งขึ้น และองค์การระหว่างประเทศอื่นๆ รวมถึงในภูมิภาค ส่วนในเอเชีย บทบาทของรัสเซียในอนาคตจะมีเพิ่มขึ้น เนื่องจากมีชาวรัสเซียอาศัยอยู่จำนวนมาก

3.9 ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับรัสเซียมีมายาวนาน ตั้งแต่รัชสมัย

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จเจริญสัมพันธไมตรีกับพระเจ้าซาร์ของรัสเซีย ซึ่งในปี 2550 สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ ได้เสด็จยังรัสเซีย เนื่องในโอกาสครบรอบ 110 ปีความสัมพันธ์ และยังมีโครงการอื่นๆ เพื่อสร้างความแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น อีกทั้งไทยยังถือเป็นคู่ค้าที่สำคัญที่สุดของรัสเซียในกลุ่มประเทศอาเซียน ประเทศไทยเป็นเป้าหมายอันดับต้นๆ ของนักท่องเที่ยวชาวรัสเซีย ดังนั้นจึงมีการตั้งสถานกงสุลที่พัทยาและภูเก็ต พร้อมทั้งการลดข้อกำหนดการขอวีซ่าเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว นอกจากนี้ ยังมีการให้ทุนการศึกษาเพื่อเรียนต่อในประเทศรัสเซียอีกด้วย

ประเด็นจากคำถามหลังจากการบรรยายที่สำคัญ มีดังนี้

1) โครงการระหว่างรัสเซียกับไทยและประเทศในอาเซียน มีหลายด้าน เช่น การพัฒนาเศรษฐกิจ ทรัพยากรพลังงาน ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหา Climate Change ปัจจัยการบริโภค การป้องกันโรค ฯลฯ นอกจากนี้ ยังมีการส่งออกน้ำมันจากรัสเซียมายังภูมิภาคอาเซียนมากขึ้น

2) กลยุทธ์ด้านภาคธุรกิจ คือ การปรับปรุงให้มีการแข่งขันในระดับสูงขึ้น และเพิ่มความคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆ อีกทั้งยังมีการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม นอกจากนี้ยังให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศอื่นๆ และการจัดประชุมระดับภูมิภาค

3) กลุ่มประเทศอำนาจใหม่ BRIC ได้แก่ บราซิล จีน รัสเซีย และอินเดีย ได้แลกเปลี่ยนมุมมองโลก มีแนวคิดที่ว่า ภายใน 20-30 ปี จะมีการเปลี่ยนขั้วอำนาจ

4) การใช้อาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างสูง (Weapon of Mass Destruction) ซึ่งถูกกำหนดเป็นข้อห้ามสำหรับบางประเทศในการทำการค้า ไม่มีผลกระทบต่อรัสเซีย

5) มุมมองต่ออาเซียน คือ เป็นองค์การที่มีความสำคัญในภูมิภาค และอาจมีอิทธิพลในระดับกว้าง เป็นพื้นฐานการพัฒนา ดังนั้นควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อความมั่นคงของกลุ่มประเทศที่มีความหลากหลาย

6) เทคโนโลยีอวกาศมีความก้าวหน้ามาก มีสถานีอวกาศ กระสวยอวกาศ และการส่งนักท่องเที่ยวขึ้นไปในอวกาศ ทั้งนี้การพัฒนาเทคโนโลยีด้านนี้ต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างหลายประเทศ รวมทั้งสหรัฐฯ เนื่องจากเป็นเรื่องใหญ่ นอกจากนี้ ยังมีโครงการเพื่อศึกษาดาวเคราะห์ดวงอื่น โดยขณะนี้มีการร่วมมือกับสวิสเซอร์แลนด์

7) ความสัมพันธ์ระหว่างรัสเซียกับสหรัฐฯ หลังการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐฯ นั้นไม่สามารถคาดเดาได้ ไม่ว่าจะนายแมคเคนหรือนายโอบามาจะได้รับตำแหน่งอย่างไรก็ตาม มีจุดมุ่งหมาย คือ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างทั้งสองประเทศ เพื่อสันติภาพของสังคมโลก

8) การจัดการประชุมเอเปค (APEC) ปี 2012 มีนายปูตินเป็นหัวหน้าคณะทำงาน ในขณะที่มีความคืบหน้าพอสมควร มีการพัฒนาเมือง Vladivostok ซึ่งจะเป็นสถานที่จัดงาน โดยการสร้างสาธารณูปโภคหลายๆ ด้าน

9) การปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทย รัสเซียได้ให้ความสนใจในเสถียรภาพของการเมืองไทย โดยการสังเกตการณ์อย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามคิดว่าเหตุการณ์ในประเทศไทยไม่ได้รุนแรงจนกระทั่งมาเยือนไม่ได้ เหมือนภาพที่เสนอออกไปแก่ภายนอก

อนึ่ง SIFA ได้จัดทำแบบประเมินผลการจัดงาน เพื่อสอบถามความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมรายการดังกล่าว ทั้งนี้มีผู้ตอบแบบประเมินฯ ทั้งหมด 31 คน ผลการประเมินสรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบประเมินฯ โดยเฉลี่ย มีความพึงพอใจปานกลางถึงมาก ทั้งในเรื่องสถานที่จัดประชุม การบริการของเจ้าหน้าที่ และผู้บรรยาย รายละเอียดปรากฏดังเอกสารแนบ